

ВПЛИВ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ В УКРАЇНІ

С.А. Доскоц,

студентка 5 курсу, Інститут бізнесу, економіки та інформаційних технологій,
Одеський національний політехнічний університет

Науковий керівник:

Кулінська А.В.

*д.е.н., доцент, професор кафедри адміністративного менеджменту та проблем ринку
Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса*

Досвід зарубіжних держав корисний для України в контексті оптимізації її адміністративно-територіального устрою шляхом удосконалення територіальної організації держави та побудови принципово нової системи публічної адміністрації. Як і в інших країнах Європи, де реформа адміністративно-територіального устрою проведена, метою реформи в Україні є: створення спроможних до розвитку територій; забезпечення якісними послугами населення; створення умов для кадрового зростання в місцевому самоврядуванні. Сучасна реформа адміністративно-територіального устрою має дві принципові умови її проведення: реформування адміністративно-територіального устрою має відбуватися шляхом добровільного об'єднання громад; нові об'єднання територіальні громади повинні бути спроможними.

Відповідно, українськими й іноземними експертами підготовлено низку проектів законодавчих та нормативно-правових актів, які дозволять провести комплексну реформу, що повністю змінить систему адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування в Україні. На нашу думку, основними законопроектами, які забезпечать юридичну й організаційну основу децентралізації повноважень в Україні є такі [2-3]:

Про внесення змін до Конституції України – у якому визначаються конституційні основи розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та виконавчої влади, їх ресурсні можливості та відповідальність за свою діяльність перед виборцями і державою (наділення органів місцевого самоврядування владними повноваженнями з одночасною передачею відповідних фінансових інструментів та бюджетного наповнення; забезпечення бюджетної автономії, фінансової самостійності місцевих бюджетів, оновлення та зміцнення податкової бази органів місцевого самоврядування);

Про засади та порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою України – даний законопроект в рамках чинної Конституції визначає засади, на яких має ґрунтуватися адміністративно-територіальний устрій України, види населених пунктів, систему адміністративно-територіальних одиниць, повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування з питань адміністративно-територіального устрою, порядок утворення, ліквідації, встановлення та зміни меж адміністративно-територіальних одиниць і населених пунктів, ведення Державного реєстру адміністративно-територіальних одиниць та населених пунктів України;

Про адміністративно-територіальну реформу – який регулює порядок проведення реформи адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування у часі і визначає інституційну складову такої реформи (чітке визначення адміністративно-територіальної одиниці базового рівня та стимулювання територіальних громад до об'єднання та формування спроможних територіальних громад);

Про місцеве самоврядування – новий закон, що регулює всі питання діяльності органів місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад в нових умовах після

реформи (за-провадження дієвого принципу субсидіарності, коли більшість суспільно важливих завдань вирішуються на найнижчому або віддаленому від центру рівні, де їх вирішення є можливим та ефективним);

Про місцеві органи виконавчої влади – який по новому регулює статус та діяльність органів виконавчої влади на рівні районів та областей після розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади (утворення ви-конавчих органів обласних і районних рад та розподілу повноважень між ними; реорганізація місцевих державних адміністрацій в органи префектурного типу);

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов зміни меж районів у процесі добровільного об'єднання територіальних громад (№ 4676 від 17.05.2016 р.). Проект визначає послідовність дій в процесі призначення перших місцевих виборів у територіальних громадах, утворених в результаті об'єднання територіальних громад різних районів, та зміни меж таких районів. Запроваджуються можливості утворення об'єднаних територіальних громад, суб'єктом утворення яких є територіальні громади міст обласного значення, без зміни меж районів;

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо статусу старости се-ла, селища (№ 4742 від 01.06.2016 р.)). Проект передбачає більш чітке законодавче унорму-вання статусу старости шляхом визначення просторових меж його діяльності, кола повно-важень, підстав та порядку дострокового припинення повноважень, гарантій діяльності;

Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування окремих адмі-ністративних зборів до місцевих бюджетів (№ 4386-д від 12.05.2016 р.). Передбачається чіт-ко унормувати питання зарахування до доходів загального фонду бюджетів об'єднаних те-риторіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом форму-вання територій громад, окремих видів плати за надання адміністративних послуг та ін.

Цими та іншими регуляторними актами передбачено забезпечити ефективну систему управління та належне фінансове забезпечення, необхідне для виконання завдань і повно-важень органів місцевого самоврядування, а відтак кардинально покращити умови життя в Україні. У зв'язку з цим, на думку П.В. Ворона, відхід від централізованої системи управ-ління в Україні сприяє зламу психологічного стереотипу поведінки державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування, які основну свою увагу повинні зосе-реджувати не на підтвердженні значимості займаним посадам і формуванні позитивних по-казників власної діяльності, а на забезпеченні потреб територіальних громад, яким вони слугують [1].

Саме тому характерною особливістю для всіх моделей децентралізації в країнах із розвиненими ринковими відносинами є чітке законодавче розмежування функцій та повно-важень між різними рівнями управління. А ефективне та дієве місцеве самоврядування може не лише усунути інституційні й юридичні перешкоди, а сприяти зміцненню політичної стабільності та національній єдності, запровадженню інноваційних форм вирішення місце-вих проблем.

Література:

1. Ворона П.В. Місцеве самоврядування України в контексті розвитку представницької влади: [монографія] / П.В. Ворона. – Полтава: ПУЕТ, 2016. – 341 с.
2. Досвід децентралізації у країнах Європи / заг. ред. В.Б. Гройсмана. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2015. – 766 с.
3. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні: [монографія] / за заг. ред. Р.М. Плюща. – К.: РІДНА МОВА, 2017. – 444 с.